

Ралица Агайн, заместник-председател на КФН пред в. „Застраховател прес“

ГОДИНА НА ИНТЕНЗИВНИ РЕГУЛАТОРНИ ПРОМЕНИ

● Партньорската проверка установи, че България е изпълнила своите ангажименти

- Г-жа Агайн, твърде интересни неща се случиха от 1 януари т.г. до сега, свързани с проблемите и развитието на застраховането в България, от законодателен и друг характер. Основните от тях произтичат от изискванията на Европейската комисия поради приемането на РБългария в Европейския съюз от 1 януари 2007 година. В този смисъл бихте ли направили накратко преглед на най-важното, което характеризира дейността на Управление „Застрахователен надзор“?

- Последната година беше период на интензивни регулаторни промени, свързани с подготовка за присъединяването на страната ни към ЕС. Освен актуализацията на подзаконовата нормативна уредба беше положено и специално усилие за увеличаване на надзорния ни капацитет за по-ефективно гарантиране на финансовата стабилност на сектора и защита на потребителите. С техническата помощ, предоставена ни от Международния валутен фонд, направихме първи стъпки към плавно преминаване към риск-базиран надзор. В резултат на тези действия КФН е в състояние да разглежда и оценява всеобхватно дейността на застрахователите и здравноосигурителните дружества, като отчита различните рискове за поднадзорните лица поотделно и за системата като цяло.

През тази година беше извършена пререгистрация на застрахователните брокери в съответствие с новите завъсени изисквания на Кодекса за застраховане. В края на октомври изтече и срокът за пререгистрация на агентите, които се включват в регистъра по предложение на застрахователната компания, с която имат сключен договор. Все още продължава и прелицензирането на застрахователите по „Гражданска отговорност“ на автомобилите, чиято цел е да се гарантира стабилността на сектора и общата способност на страната ни да покрива своевременно възможните бъдещи плащания по гражданска отговорност и системата „Зелена карта“. В тази връзка бяха предприети специални мерки от страна на държавата за увеличаване на обхвата по задължителната застраховка, който достигна 98% от броя на регистрираните автомобили.

През тази година се запази висок инвестиционен интерес към българската застрахователна и здравноосигурителна индустрия. Бяха издадени три лиценза на животозастрахователни дружества, едното от които клон, както и един лиценз за общо застраховане. Беше постановен и един отказ за издаване на лиценз. В КФН към настоящия момент са подадени три лиценза за извършване на дейност по застраховане, два от които от животозастрахователни дружества и един за доброволно здравно осигуряване. Вече получихме и първата нотификация от ирландско общозастрахователно дружество (Electric Insurance Ireland Limited) за намеренията му да се възползва от свободата на предоставяне на услуги в България. Компанията има ли-

ценз да предлага застраховките „Злополука“, „Заболяване“ и застраховка на сухопътни превозни средства, включително гражданска отговорност, както и обща Гражданска отговорност.

Не на последно място КФН започна активно да участва в различните комитети към Европейската комисия, където се осъществява активна подготовка за промяна на европейското законодателство по проекта „Платежоспособност II“. Поставихме и началото на процес на установяване на трайни оперативни отношения с други европейски надзори за обмен на информация и наблюдение на застрахователите и на застрахователните групи.

- Това, което прави най-силно впечатление през цялата 2006 година, е динамичното развитие на застрахователния пазар у нас. В последните традиционни анализи за общото застраховане и за животозастраховането през първото полугодие на 2006 г., които в „Застраховател прес“ публикува, бе подчертано, че застрахователният бизнес забавя темпа на развитие, а животозастрахователите продължават уверено напред. Бихте ли коментирали сегашното състояние на българския застрахователен пазар и главните негови тенденции за развитие?

- През първото шестмесечие на 2006 г. застрахователните компании реализират общ премиен приход от 587 264 хил. лв., с което и реализиран ръст от 11,46% на годишна база.

Запазва се преобладаващият дял (на база брутен премиен приход) на общото застраховане спрямо животозастраховането, който към края на юни 2006 г. е 86%. Относителният дял на животозастраховането в брутният премиен приход се повишава от 11,81% през първото шестмесечие на 2005 г. до 14% за същия период на 2006 г.

Реализираният брутен премиен приход от застрахователните дружества, извършващи дейност по общо застра-

ховане, за периода януари - юни 2006 г. е в размер на 505 024 хил. лв. и се отчита темп на прираст от 8,68% спрямо същия период на предходната година.

Структурата на портфейла на общозастрахователните дружества остава относително непроменена през разглеждания период. Преобладаващ дял в премиения приход запазват застраховките на МПС - „Сухопътни превозни средства“, без релсови превозни средства“ и „Гражданска отговорност“ на автомобилите - 61,78%.

Най-значителен ръст на премиения приход на годишна база е отчетен при „Застраховка на релсови превозни средства“ (491%), както и „Гражданска отговорност“, свързана с притежаването и използването на летателни апарати (147%). В същото време при някои застраховки от агрегирания портфейл на общозастрахователните дружества се наблюдава отрицателен прираст - Застраховка на летателни апарати (-32%), застраховка „Злополука“ (-26%), застраховка „Заболяване“ (-18%), „Обща гражданска отговорност“ (-10%), и „Застраховка на правни разноси“ (-2%).

Към 30.06.2006 г. изплатените претенции от застрахователните дружества, извършващи дейност по общо застраховане, са в размер на 169 158 хил. лв., с което отбелязват ръст на годишна база от 16,66%.

Увеличение на щетимостта спрямо същия период на 2005 г., респективно увеличение на изплатените претенции, се отчита по Застраховка на летателни апарати (361%), застраховка „Заболяване“ (174%) и „Щети на имущество“ (140%). Отрицателен е ръстът при застраховка „Товари по време на превоз“, застраховка „Обща гражданска отговорност“ и „Застраховка на кредити“.

В структурата на плащанията се запазва преобладаващият дял на застраховките на МПС - 81,42%.

За отчетния период застрахователите, извършващи

дейност по животозастраховане, реализират брутен премиен приход в размер на 82 240 хил. лв., с което е реализиран ръст от 32,18% на годишна база.

Най-висок ръст в брутният премиен приход се наблюдава при Женитбена и детска застраховка - 46%.

Структурата на портфейла на животозастрахователите остава относително непроменена през отчетния период - застраховка „Живот“ и рента запазва своя преобладаващ дял в премиения приход - 70%.

За периода януари - юни 2006 г. изплатените претенции от застрахователи, извършващи дейност по животозастраховане, са в размер на 22 151 хил. лв. и се отчита темп на прираст от 31,94% спрямо същия период на предходната година.

Най-значителни са плащанията по застраховка „Живот“ и рента (68%), като 90% от тях са по застраховка „Живот“. По застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, се наблюдава най-висок ръст на плащанията спрямо предходната година -53%.

В края на първото шестмесечие на 2006 г. дружествата, извършващи дейност по общо застраховане, отчетат обща печалба в размер на 37 072 хил. лв., като печалбата от застрахователна дейност, т.е. техническият резултат, възлиза на 35 551 хил. лв. Въпреки нарастването на премиения приход и отчетената печалба на годишна база се наблюдава спад и при двата показателя.

Към 30.06.2006 г. животозастрахователните дружества отчетат обща печалба в размер на 6 103 хил. лв., като печалбата от застрахователна дейност е в размер на 2 438 хил. лв. Както в общото застраховане, така и в сферата на животозастраховането по тези два показателя ръстът на годишна база е отрицателен. Докато в общото застраховане той е незначителен, то в животозастраховането отрицателният ръст на техническия резултат (-41,96%) и на финансовия резултат (-15,23%) се дължи на отчетените отрицателни стойности на тези два показателя от лицензираното на 13.01.2006 г. ЗАД „Ай Ен Джи“, клон София“.

Общият размер на активите в застраховането през първото шестмесечие на 2006 г. достига 1 333 826 хил. лв., нараствайки с 44,95% за последните 12 месеца. 71% от тях са в общото застраховане и 29% в животозастраховането. Активите на здравноосигурителните дружества през периода са в размер на 26 554 хил. лв. и нарастват с 65,17% спрямо първото шестмесечие на 2005 г.

Пряк резултат от нарастването на премиения приход е отчетеният към 30.06.2006 г. ръст на техническите резерви - 77% при застрахователите и 172,26% по доброволно здравно осигуряване.

Капиталът и резервите (собственият капитал) нарастват и в двата сектора.

Към 30.06.2006 г. застрахователите, които извършват дейност по активно презастраховане, са общо пет - четири в областта на общото застраховане и един в живо-

тозастраховането. Общият размер на получените премии от цеденти възлиза на 5 382 хил. лв., от които 684 хил. лв. - от цеденти животозастрахователи. Изплатените комисиони на цеденти по общо застраховане са в размер на 857 хил. лв., а на животозастрахователи - 68 хил. лв. Изплатените обезщетения на цеденти по общо застраховане са в размер на 1 443 хил. лв., докато изплатените обезщетения на цеденти животозастрахователи възлизат на 24 хил. лв.

Основен дял в дейността по активно презастраховане на българския пазар през отчетния период имат рисковете, свързани със застраховка „Пожар“ и „Природни бедствия“. Получените премии от цеденти по тази застраховка представляват 73% от общия размер на получените премии по активно презастраховане.

По отношение на изплатените обезщетения на цеденти най-голям е дялът на застраховка „Щети на имущество“ - 36% от общата сума на изплатените обезщетения по договори, предмет на активно презастраховане.

В областта на животозастраховането дейността по активно презастраховане се ограничава до приемане на рискове, свързани със застраховка „Злополука“.

- Динамичното развитие на пазара е особено характерно за задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ и за застраховката „Зелена карта“, които бяха и са обект на сериозно внимание и конкретни проверки от страна на Европейската комисия с участието на КФН - Управление „Застрахователен надзор“ и НББАЗ „Зелена карта“. Искам конкретно да ви попитам за проведените съвместни проверки на 30 и 31 октомври т.г., за впечатленията на представителите на ЕК и за вашите изводи от тях.

- Експертите, участващи в извършването на партньорската проверка, установиха, че от страна на българските отговорни институции са положени значителни усилия за отстраняване на проблемите, установени от проверката през м. февруари. Отчетено беше, че приетият от правителството план за действие за решаване на проблемите, свързани със застраховка „Гражданска отговорност“, е много добър и е изпълнен ефективно, което е довело след м. февруари до намаляване на процента на незастрахованите автомобили под 10%. Силно положително е оценено осигуреното презастрахователно покритие за отговорностите на гаранционния фонд и решението за определяне на размера на вноските към него на 10 лв., с което се гарантира платежоспособността му и възможността да бъдат изплащани обезщетения по събития, настъпили на територията на Европейското икономическо пространство.

При извършване на проверките на пътя за наличието на сключена застраховка от страна на проверяващите органи и участващите експерти от Съвета на бюрата е устано-

вено, че за всички проверени автомобили (повече от 200) е била налице сключена застраховка „Гражданска отговорност“ и са били с нови регистрационни номера. Само два от проверените автомобили са били без поставен стикер, който се е намирал в документите за автомобила. По време на престоя си в София експертите са забелязали само един паркиран автомобил без поставен стикер.

В заключение може да бъде обобщено, че партньорската проверка установява, че РБългария е изпълнила ангажиментите си по отношение на задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ и няма пречки да бъде препоръчано на държавите, страни по Многостранното гаранционно споразумение, да го подпишат с България.

- Тъй като интересът от тези проверки е много голям преди всичко по отношение на това дали ще бъде снет граничният контрол на МПС и ще бъде ли подписано споразумението между Националните бюра „Зелена карта“, ще ви помоля да споделите какви са вашите очаквания на този етап, а и след доклада на представителите на ЕК, които извършиха посочените проверки.

- Нашите очаквания са от 01 януари 2007 г. българските автомобили, които пътуват на територията на други държави членки на ЕС, да не подлежат на специален контрол за наличието на валидна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите. Въпреки че сме покрили всички изисквания за финансовата стабилност, напълно възможно е процедурата по подписването на Многостранното гаранционно споразумение и публикуването на съответното решение на ЕК технически да продължи и след първи януари. До официалното публикуване на решението на ЕК пътуващите в ЕС български автомобили ще трябва да разполагат със сертификат „Зелена карта“, с който да удостоверят наличието на валидна застраховка. След отпадането на граничния контрол този документ няма да е необходим и българският регистрационен номер ще се счита за достатъчно доказателство за валидна застраховка „Гражданска отговорност“. При наличието на категорично потвърдена дата за присъединяване към ЕС би следвало тарифите на застрахователите вече да отразяват разширяването на териториалния обхват на застраховките от началото на идната година, така както е постановено от Кодекса за застраховане. КФН не осъществява предварителен контрол върху тарифите по задължителната застраховка, но в кампанияния период получаваме актуална седмична информация за новосключените застраховки и средния размер на премията по тях, което позволява да следим за адекватността на премията и своевременно да се предприемат действия в случай на необходимост.

**С Ралица Агайн
Ви срещна
ПЕТЪР АНДАСАРОВ**